

SAYI : 53878609-101.07.04-E.5308

BAŞVURU NO : 2017/11786

KARAR TARİHİ :26/03/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU :

Başvuranın, engelliliğine bağlı çalışma gücü kayıp oranı üzerinden faydalandığı ikinci derece vergi indirimi esas alınarak emekli aylığı bağlanması talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

25.9.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, engelliliği nedeniyle emekliliği hak ettiği halde kanundaki boşluktan dolayı kanunun yanlış yorumlanması nedeniyle emekli edilmediğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini ve emekli aylığının bağlanmasını talep etmektedir.

2. Kurumumuzun 9/10/2017 tarihli ve E.11947 sayılı bilgi-belge isteme yazısına cevaben Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK) Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 6/11/2017 tarihli ve E.5563554 sayılı yazıda:

2.1.5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin yedinci fıkrasında; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanunun, 5510 sayılı Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunacağı ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümlerin uygulanacağı,

2.2. 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde ise: birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililer son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi en fazla olan Kurumca kendi

mevzuatına göre aylık bağlanacağı, malullük ve ölüm hallerinde ise hizmet sürelerinin sonuncusunun tabi olduğu kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağı hüküm altına alındığı,

2.3.Öte yandan, yine 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olup Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılar hakkında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 60 ıncı maddesinin (c) bendinin (b) alt bendi ve geçici 87 nci maddesine göre işlem yapılacağı belirtilmiştir,

2.4.193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre çalışma gücünün en az % 40' ını kaybetmek suretiyle engellilik indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda bulunan sigortalılara, 506 sayılı Kanunun mülga 60 ıncı maddesinin (C/b) bendinde veya aynı Kanunun geçici 87 nci maddesinde belirtilen şartlara göre yaşlılık aylığı bağlandı,

2.5.Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 25 inci maddesinde; sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan, çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilenlerin malul sayılacağı,

2.6.26 ncı maddesinde ise: 25 inci maddeye göre malul olduğu tespit edilenlere en az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar için, sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olup yazılı talepte bulunanlara malullük aylığı bağlanacağı,

2.7.95 inci maddesinde ise; usulüne uygun sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgeler ile gerekli diğer belgelerin incelenmesiyle; iş kazası veya meslek hastalığı sonucu tespit edilen meslekte kazanma gücünün kaybına veya meslekte kazanma gücünün kaybı derecelerine ilişkin usulüne uygun düzenlenmiş sağlık kurulu raporları ve diğer belgelere istinaden Kurumca verilen karara ilgililerce yapılan itirazların, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanacağı hüküm altına alındığı,

2.8.Buna göre, ...'un yapmış olduğu muhtelif taleplere ilişkin yapılan incelemede:

Sigortalının, ilk kez 14/07/1986 tarihinde (4-a) kapsamında çalışmaya başladığı, daha sonra 15/11/1987 tarihinden itibaren 5434 sayılı Kanun kapsamında (4-c) 14/09/2011 tarihine kadar çalıştığı ve bu tarihte (4-c) kapsamındaki hizmeti sonlandıktan sonra, 18/04/2012 tarihinde tekrar (4-a) kapsamında çalışmaya başladığı ve bu kapsamda son olarak 474 gün hizmetinin bulunduğu,

Adı geçenin 15/05/2012, 16/09/2013, 22/06/2016, 22/05/2017 tarihlerinde malulen emeklilik talebinde bulunduğu, sevk edildiği sağlık hizmeti sunucularından temin edilen raporlar ve tıbbî belgelerin Kurum Sağlık Kurullarınca incelenmesi neticesinde, 28/01/2013 tarih ve 207 sayılı, 08/07/2013 ve 1506 sayılı, 24/12/2013 ve 3582 sayılı, 28/07/2016 ve 20165800376 sayılı, 19/06/2017 tarih ve 20175800329 sayılı Kararlar ile sigortalının **çalışma gücünün en az % 60'ını kaybetmediğinden söz konusu taleplerin reddedildiği**, kararlara yapılan itirazlara istinaden Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca da çalışma gücünün % 60'ını kaybetmediğine karar verildiği ve safahatın sigortalıya yazılı olarak bildirildiği,

Sigortalının ayrıca, Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulunun 15/02/2016 tarihli ve 792 sayılı raporuna istinaden engellilik indiriminden faydalanmak suretiyle, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığına 20/06/2016 tarihli talebi ile yaşlılık aylığı talebinde bulunduğu, vergi indiriminden faydalanarak yaşlılık aylığı bağlanması 506 sayılı Kanunda düzenlendiğinden, bu statüden bağlanacak yaşlılık aylığı işlemleri için sigortalının anılan Başkanlığın 19.07.2016 tarih ve 68567075 sayılı yazısı ile Sivas Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne yönlendirildiği, 22/11/2016 tarihinde İl Müdürlüğüne yapılan talebin ise; sigortalının son yedi yıllık hizmetleri

içerisinde en fazla (4-c) kapsamında çalışması bulunması nedeniyle reddedildiği ve (4-a) kapsamında 1260 günden fazla çalışması halinde tarafına yaşlılık aylığı bağlanabileceğinin bildirildiği,

2. 9.Bu itibarla, sigortalının 20/06/2016 tarihinde engellilik veya malullük yönüyle aylık bağlanması talebinde bulunduğu kabulü halinde, 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi de dikkate alınmak üzere;

2.10. Malullük sigortası yönünden, anılan tarihte son sigortalılığı (4-a) statüsünde olup bu kapsamda, 5510 sayılı Kanunun 25 ve 26 ncı maddelerinde sayılan koşulları sağlaması gerekmekte ancak, yukarıda ifade edildiği üzere (bir tanesi 22/06/2016 tarihinden olmak üzere) mükerrer taleplerine karşın, çeşitli tarihlerde Kurum Sağlık Kurulları ve Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurullarınca 25 inci maddede belirtilen koşulları sağlamadığından malul sayılmadığı, dolayısıyla tarafına malullük aylığı bağlanmasının mümkün olmadığı,

2.11.Engellilik nedeniyle vergi indiriminden faydalanarak yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik olarak ise, 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca, 506 sayılı Kanunun geçici 87 nci maddesinde aranan 15 yıl sigortalılık süresi ve 3600 prim ödeme gün sayısı koşullarını yerine getirmiş olmakla birlikte, bu kapsamda yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli olan son yedi yıllık fiili hizmet süresi içerisinde en fazla (4-a) kapsamında çalışmasının bulunması şartı sağlanmadığından tarafına yaşlılık aylığı bağlanmasının da mümkün olmadığına anlaşıldığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1.“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesi; “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler...”;

3.2.“Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler” başlıklı 61 inci maddesi; “...
Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır...”

3. 3.“Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesi; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.
...
(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz...”

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrası; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”;

5. 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun “Aylığı bağlayacak kurum” başlıklı 8 inci maddesi; “Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma (Ek ibare: 27/1/2000 - 4505/1 md.) süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve

bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır.” **6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun;**

6. 1.“Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları” başlıklı 28 inci maddesinin beşinci fıkrası; “Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının;

a) % 50 ilâ % 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün,

b) % 40 ilâ % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla ikinci fıkranın (a) bendindeki yaş şartları aranmaksızın yaşlılık aylığına hak kazanırlar. Bunlar 94 üncü madde hükümlerine göre kontrol muayenesine tâbi tutulabilirler.”

6.2.“Bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tâbi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabı” başlıklı geçici 2 nci maddesinin yedinci fıkrası; “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır...”

6.3.“5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri” başlıklı geçici 4 üncü maddesi; “...

Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

...

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az % 40 oranında engelli olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az % 40 oranında doğuştan engelli olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri halinde bu madde hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanır. Ancak çalışmaya başladıktan sonra, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının; a) % 50 ilâ % 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 5760,

b) % 40 ilâ % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 6480,

gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması kaydıyla, haklarında bu fıkra hükümleri uygulanır.

...”

6. 4.“506 sayılı Kanunun malullük ve engellilik hükümlerine ilişkin geçiş hükümleri” başlıklı geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası; “(Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/71 md.) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olup bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra engelliliği nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılar hakkında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 60 ıncı maddesinin (c) bendinin (b) alt bendi ve geçici 87 nci maddesine göre işlem yapılır.”

7. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun;

7.1.“Yaşlılık aylığından yararlanma şartları” başlıklı mülga 60 ıncı maddesi; “Yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir:

...

C)...

b) (Değişik:29/7/2003-4958/34 md.) Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılardan; ilgili mevzuatı uyarınca, I. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az onbeş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak, II. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az onsekiz yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4000 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak, III. derece sakatlığı olanlar yaşları ne olursa olsun en az yirmi yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4400 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar. Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanarak yaşlılık aylığı alanlar Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

...”

7.2.Geçici 87 nci maddesi; “506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (b) alt bendinde yapılan değişikliğin uygulanmasında; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) 12 yıl ve daha fazla sigortalılık süresi bulunanlar hakkında sakatlık derecesi ne olursa olsun bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

b) 9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 15 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3680 gün,

9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 16 yıl sigortalılık süresi ve 3760 gün,

c) 6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 16 yıl 4 ay sigortalılık süresi ve 3760 gün,

6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3920 gün,

d) 3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3840 gün,

3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 18 yıl sigortalılık süresi ve 4080 gün,

e) 3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 17 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3920 gün,

3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 19 yıl sigortalılık süresi ve 4240 gün,

Malûllük, yaşlılıkve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.”

8. 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun

8.1.“Emekli Aylığı Bağlanacak Haller” başlıklı mülga 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının j) bendi;

Göreve girişlerinde, Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak alınmış ve raporda sakatlık oranı en az % 40 olanlardan fiili hizmeti 15 yıl olanların istekleri üzerine,”

8. 2.22/9/1983 tarihli ve 2889 sayılı Kanunla eklenen Ek Geçici 22 nci maddesi; “*Sakat olup sakatlarla ilgili mevzuattan yararlanmaksızın ve 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 25 inci maddesine göre tescili yapılmaksızın T.C. Emekli Sandığına tabi görevlere giren ve bedensel ve zihinsel yeteneklerindeki eksiklik nedeniyle çalışma güçlerini en az % 40 oranında yitirdiği sağlık kurulu raporu ile belgelenen ve 15 yıl ve daha fazla fiili hizmeti olanlar da 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesine, 13/11/1981 tarih ve 2559 sayılı Kanunla eklenen (j) fıkrası hükmünden yararlanırlar.”*

9. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun “Engellilik indirimi” başlıklı 31 inci maddesinin birinci fıkrası; “*Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece engelli, asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece engelli, asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece engelli sayılır...*” hükmünü amirdir.

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

10. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvurunun kabulü gerektiği hususundaki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11. Başvuran, engelliliği nedeniyle emekliliği hak edecek şartları taşıdığı halde kanundaki boşluktan dolayı yapılan hatalı değerlendirme nedeniyle emekli edilmediğini belirterek emekli aylığının bağlanması ve mağduriyetinin giderilmesi talebiyle Kurumumuza başvurmuştur.

12. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından özetle; **engellik nedeniyle vergi indiriminden faydalanmasına dayanarak** yaşlılık aylığı bağlanmasını talep eden sigortalının, 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca, 506 sayılı Kanunun geçici 87 nci maddesinde aranan 15 yıl sigortalılık süresi ve 3600 prim ödem gün sayısı koşullarını yerine getirmiş olduğu ancak, bu kapsamda yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli olan son yedi yıllık fiili hizmet süresi içerisinde en fazla 4/1-(a) kapsamında çalışmasının bulunması şartını sağlanmadığından yaşlılık aylığı bağlanmasının mümkün olmadığı bildirilmiş, başvuranın talebine ilişkin 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiştir.

13. Bu çerçevede uyuşmazlığın esasen, engelliliği nedeniyle prim ödeme gün sayısı ve sigortalılık süresi yönünden emeklilik şartlarını taşıdığını ifade eden başvuranın, talebinin değerlendirilmesi

gereken sigortalılık statüsünün belirlenmesi ile anılan statü kapsamındaki aylık bağlanma şartlarını taşıyıp taşımadığı noktalarında düğümlendiği görülmektedir.

14. Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden, başvuranın, ilk kez 14/07/1986 tarihinde 506 sayılı Kanun yani 4/1-(a) kapsamında çalışmaya başladığı, 15/11/1987 tarihinden 14/09/2011 tarihine kadar 5434 sayılı Kanun yani 4/1-(c) kapsamında çalıştığı, 18/04/2012 tarihinde yeniden 4/1-(a) kapsamında sigortalı olduğu ve anılan tarihten itibaren fasılalarla 4/1-(a) kapsamında çalışmaya devam ettiği,

14.1.15/05/2012, 16/09/2013, 22/06/2016, 22/05/2017 tarihlerinde SGK'ya malulen emeklilik talebinde bulunduğu, sevk edildiği sağlık hizmeti sunucularından temin edilen raporlar ve tıbbi belgelerin Kurum Sağlık Kurullarınca incelenmesi neticesinde, 28/01/2013 tarih ve 207 sayılı, 08/07/2013 ve 1506 sayılı, 24/12/2013 ve 3582 sayılı, 28/07/2016 ve 20165800376 sayılı, 19/06/2017 tarih ve 20175800329 sayılı kararlarda sigortalının "*çalışma gücünün en az % 60'ını kaybetmediğine*" karar verilmek suretiyle söz konusu taleplerin reddedildiği, kararlara yapılan itirazlara istinaden Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen 28/10/2016 tarihli ve 81/14132 sayılı, 3/8/2017 tarihli ve 61/11266 sayılı kararlarda da "*çalışma gücünün en az % 60'ını kaybetmemiş olduğundan malul sayılmayacağına*" karar verildiği,

14.2.Başvuranın, Sivas Numune Hastanesi Sağlık Kurulunun 15/02/2016 tarihli ve 792 sayılı raporuna dayanarak Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulu'nca verilen ikinci derece engelliler için tespit edilmiş engellilik indiriminden faydalandırılması kararına istinaden engellilik indiriminden faydalanmak suretiyle, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığına 20/06/2016 tarihli dilekçesi ile yaşlılık aylığı talebinde bulunduğu, vergi indiriminden faydalanarak yaşlılık aylığı bağlanması 506 sayılı Kanunda düzenlendiğinden, bu statüden bağlanacak yaşlılık aylığı işlemleri için sigortalının anılan Başkanlığın 19/07/2016 tarih ve 68.567.075 sayılı yazısı ile Sivas Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne yönlendirildiği, 22/11/2016 tarihinde İl Müdürlüğüne yapılan talebin ise; sigortalının son yedi yıllık hizmetleri içerisinde en fazla 4/1-(c) kapsamında çalışması bulunması nedeniyle reddedildiği ve son yedi yıllık çalışması içerisinde 4/1-(a) kapsamında 1260 günden fazla çalışması bulunması halinde tarafına yaşlılık aylığı bağlanabileceğinin bildirildiği,

14. 3.Özetle, 23/10/2017 tarihli hizmet kaydına göre başvuranın prim ödeme gün sayısının toplam 6713 gün olduğu, bu günlerin 5572 gününün 4/1-(c) kapsamında, 1041 gününün 4/1-(a) kapsamında geçtiği, sigortalı çalıştığı son statünün 4/1-(a) olduğu, son yedi yıllık çalışma süresi içerisindeki 4/1-(a) kapsamındaki prim ödeme gün sayısının ise 474 olduğu, vergi indiriminden faydalanarak yaşlılık aylığı bağlanması talebinin; anılan düzenlemenin 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi gereği haklarında 506 sayılı Kanunun malullük ve engellilik hükümleri uygulananlar için olması, kendisinin ise 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında yer alması ancak talep tarihi itibarıyla 4/1-(c) kapsamında sigortalı olmaması nedeniyle engelliliğinden kaynaklı çalışma gücü kayıp oranına ilişkin herhangi bir değerlendirmeye gidilmeden reddedildiği

anlaşılmaktadır.

15. Bu çerçevede, başvuranın durumunun, hem engellilik nedeniyle hafifletilmiş emekli aylığı bağlanma şartları yönünden hem de anılan hakka hangi sosyal güvenlik statüsü kapsamında ulaşabileceğinin belirlenmesi yönünden ortaya konması gerekmektedir.

16. Anayasanın "**Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler**" başlıklı 61 inci maddesinde devlete, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri almak yönünde görev yüklenmiş, "**Kanun önünde eşitlik**" başlıklı 10 uncu maddesinde Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtildikten sonra çocuklar, yaşlılar, **özürlüler**, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine

aykırı sayılmayacağı, “Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları” başlıklı 65 inci maddesinde bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikler gözeterek malî kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirileceği ifade edilmiştir. Bu çerçevede engellilerin, sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler kapsamında yer aldığı, bunlara yönelik bir takım koruyucu ve destekleyici tedbirleri almanın devletin görevleri arasında yer aldığı hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Sosyal güvenlik kanunlarının da anılan hükümler çerçevesinde düzenlemeler içerdiği bilinmektedir.

17. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğü öncesinde;

17.1.5434 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesinde göreve girmeden önce alınmış ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak engellilik oranının en az % 40 olduğunu gösteren raporu olanlardan fiili hizmeti 15 yıl olanlara istekleri üzerine emekli aylığı bağlanabileceği, ek geçici 22 nci maddesinde ise göreve girmeden önce engelli olmasına rağmen göreve engellilikle ilgili mevzuata dayanarak girmeyenlerin çalışma güçlerini en az % 40 oranında kaybetmeleri halinde 15 yıl fiili hizmetleri olması halinde aylık bağlanabileceği düzenlenmiştir. Göreve girmeden önce engelli olmayanlara hafifletilmiş şartlarla emekli aylığı bağlanmasına ilişkin bir düzenleme ise gidilmemiştir.

17.2.506 sayılı Kanunun mülga 60 ıncı maddesinde (§ 7.1) sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılardan birinci derece sakatlığı olanların 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve 3600 gün, ikinci derece sakatlığı olanların 18 yıldan beri sigortalı olmak ve 4000 gün, üçüncü derece sakatlığı olanların 20 yıldan beri sigortalı olmak ve 4400 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşları ne olursa olsun yaşlılık aylığından yararlanabileceği, geçici 87 nci maddesinde 60 ıncı madde uygulamasının sigortalılık sürelerine ve prim ödeme gün sayılarına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Maddeler ile; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde belirlenen engellilik kapsamında vergi indiriminden faydalananlara hafifletilmiş şartlarla emekli olma imkânı tanındığı anlaşılmaktadır.

18. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğü ile birlikte, ilk defa 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalı olanlara yönelik olarak Kanunun 28 inci maddesinde; çalışma gücündeki kayıp oranı % 50 ilâ % 59 arası olan sigortalılara 16 yıl sigortalılık süresi ve 4320 gün; % 40 ilâ % 49 arası olan sigortalılara ise 18 yıl sigortalılık süresi ve 4680 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığı bağlanabileceği belirlenmiştir. Yine, Kanunun geçici 6 ncı maddesinde yapılan düzenleme ile 28 inci maddedeki 4320 günlük sürenin ilk defa 1/5/2008 ile 1/10/2008 arasında sigortalı olanlar için 3700 gün olarak uygulanacağı ve her yıl 100 gün arttırılmak suretiyle 4320 günde sabitleneceği, 4680 günlük sürenin ise ilk defa 15/2008 ile 1/10/2008 arasında sigortalı olanlar için 4100 gün olarak uygulanacağı ve her yıl 100 gün arttırılmak suretiyle 4680 günde sabitleneceği düzenlenmiştir. Anılan düzenlemeler ile; ilk defa 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra sigortalı olanlara yönelik norm birliği sağlandığı, Kanun öncesi dönemde, çalışmaya başladıktan sonraki çalışma gücündeki kayıp oranına ya da engellilik oranına bağlı olarak hafifletilmiş şartlarla emekli olma imkanı bulunmayan 4/1-(b) ve 4/1-(c) bendi kapsamındaki sigortalılara, çalışma güçlerindeki kayıp oranı esas alınarak hafifletilmiş şartlarla emekli olma imkanı sağlandığı anlaşılmaktadır.

19. 5510 sayılı Kanunda 5434 ve 506 sayılı Kanunlar kapsamındaki sigortalılara yönelik olarak geçiş hükümlerine de yer verilmiştir. Buna göre;

19.1.5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce alınmış ve en az % 40 oranında engelli olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az % 40 oranında doğuştan engelli olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla,

istekleri halinde geçici 4 üncü madde hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanacağı, ancak çalışmaya başladıktan sonra, çalışma gücündeki kayıp oranı % 50 ilâ % 59 arası olan sigortalılara 5760 gün, % 40 ilâ % 49 arası olan sigortalılara 6480 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması kaydıyla, haklarında bu fıkra hükümleri uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile; haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulananlardan çalışmaya başlamadan önce alınmış rapor ile en az % 40 engelli olduklarını ya da çalışmaya başladıktan sonra dahi olsa doğuştan en az % 40 engelli olduklarını belgeleyenlerle, **çalışmaya başladıktan sonra çalışma güçlerini % 40 ile % 60 arasında kaybedenlere, aylık talep tarihinde 4/1-(c) kapsamında sigortalı olmaları halinde** hafifletilmiş şartlarla yaşlılık aylığı bağlanabilmesine imkan tanınmıştır. Fıkradan, çalışmaya başladıktan sonra meydana gelen çalışma gücündeki kayıp oranına bağlı olarak hafifletilmiş şartlarla emekli olma imkânından, talep tarihinde 4/1-(c) kapsamında sigortalı olunması durumunda yararlanılabileceği aksi halde yararlanılamayacağı anlaşılmaktadır.

19.2.5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde (§ 6.4) Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olup engelliliği nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılar hakkında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 60 ıncı maddesine ve geçici 87 nci maddesine göre işlem yapılacağı düzenlenerek ilgililerin haklarının muhafaza edildiği anlaşılmaktadır.

20. Emeklilik taleplerine dayanak olan sağlık kurulu raporları çalışma gücü kayıp oranı yönünden değerlendirilirken; ilk defa 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalı olanlar ile geçici 4 üncü madde kapsamında olanların sağlık kurulu raporlarının Kurum Sağlık Kurulunca, geçici 10 uncu madde kapsamında olanların sağlık kurulu raporlarının ise Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulu'na değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

21. Yukarıda yer verilen yasa hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, mevcut durumda, malullük hali dışında **çalışmaya başladıktan sonra alınan raporlardaki çalışma gücü kaybına dayanarak** hafifletilmiş şartlarla emekli olunabilmesi için aranan sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı ve çalışma gücü kaybını tespiti yetkili kurulu gösterir tablo şu şekildedir:

Sosyal Güvenlik Kanunu	5510 sayılı Kanun öncesi hükümler	Geçiş hükümleri	5510 sayılı Kanun hükümleri
5434	5434 sk. Ek geçici madde 22: Göreve başlamadan önce engelli olmak şartıyla; - çalışma gücünü en az % 40 oranında kaybetmek - 15 yıl fiili hizmeti bulunmak	5510 sk. Geçici madde 4: Çalışma gücündeki kayıp oranı (SGK KSK); a) % 50 ilâ % 59 arası olanlar, 5760 gün, b) % 40 ilâ % 49 arası olanlar, 6480 gün, uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması, *Talep tarihinde 4/1-(c) kapsamında sigortalı olunması	Madde 28: Çalışma gücündeki kayıp oranı (SGK KSK); a) % 50 ilâ % 59 arası olanlar, 16 yıl 4320 gün, b) % 40 ilâ % 49 arası olanlar 18 yıl 4680 gün, MYÖ sigortaları primi bildirilmiş olmak Geçici madde 6:

506/ 2925	<p>506 sk. Madde 60/C-b:</p> <p>Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlananlar (MB MSK);</p> <ul style="list-style-type: none"> Birinci derece sakatlığı olanların 15 yıl 3600 gün, İkinci derece sakatlığı olanların 18 yıl 4000 gün, Üçüncü derece sakatlığı olanların 20 yıl 4400 gün, <p>malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları</p>	<p>5510 sk. Geçici madde 10:</p> <p>Engelliliği nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazananlar (MB MSK);</p> <p>506 sk. mülga 60/C-b bendi ve geçici 87 nci maddesine göre işlem yapılır.</p>	<p>İlk defa 30/4/2008 ile 1/10/2008 tarihleri arasında sigortalı olanlar için 4320 ve 4680 günlük süreler 3700 ve 4100 gün olarak uygulanır.</p> <p>4320 ve 4680 güne ulaşana kadar her yıl 100 gün arttırılır.</p>
1479/ 2926	Düzenleme bulunmamaktadır.	Düzenleme bulunmamaktadır.	

22. Tabloda görüldüğü üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanların, engellilik nedeniyle hafifletilmiş şartlarla emekli olabilmeleri yönünden, tüm sigortalılık statüleri için, **çalışma gücündeki kayıp oranına bağlı olarak belirlenen** norm ve standart birliği sağlanmıştır.

23. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğü öncesinde sigortalı olmuş kişilerin tabi oldukları şartlar ise statülere göre farklılaşan geçiş hükümlerine konu olmuştur. **İlk defa 5510 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin yürürlük tarihi öncesinde sigortalı olup;**

23.1. Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında aylık bağlanması talebinde bulunanlar, 506 sayılı Kanunun 60 ıncı ve geçici 87 nci maddesi hükümleri çerçevesinde **çalışma gücündeki kayıp oranına bağlı olarak belirlenen vergi indirim derecelerine göre** değerlendirilmektedir. Bunlardan, geçici 87 nci maddenin yürürlük tarihi olan 6/8/2003 tarihinden önce sigortalı olanlar kademeli bir geçişe tabi tutulurken bu tarihten sonra sigortalı olanlar vergi indirim derecelerine göre sırasıyla 15 yıl-3600 gün, 18 yıl-4000 gün ya da 20 yıl-4400 gün sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartlarına tabi olmaktadır.

23.2. Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında aylık bağlanması talebinde bulunanlar, daha önce 1479 sayılı Kanunda engellilik nedeniyle hafifletilmiş şartlarla emekliliğe ilişkin bir düzenleme olmaması nedeniyle, herhangi bir geçiş hükmü uygulanmaksızın, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 28 inci maddedeki **çalışma gücü kayıp oranlarına göre belirlenmiş** şartlara tabi olmaktadır.

23. 3. Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında aylık bağlanması talebinde bulunanlar için ise ikili bir ayırım söz konusudur. 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanuna tabi görev yapmış olanlar hakkında geçici 4 üncü madde hükümleri uygulanırken, 5434 sayılı Kanuna tabi görev yapmamış olanlar hakkında 28 inci madde hükümleri uygulanmaktadır. Geçici 4 üncü madde kapsamındaki sigortalılar **çalışma gücü kayıp oranlarına bağlı olarak belirlenen** 28 inci maddedeki sigortalılık süresine koşut bir şekilde 5760 gün ya da 6480 gün uzun vadeli sigorta primi bildirilmiş olma şartlarına tabi olmaktadır. Ancak, sigortalıların bu geçiş hükmünden yararlanabilmelerinin diğer statülerdeki sigortalılar için aranmayan aylık talep tarihinde 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olmaları şartına bağlandığı anlaşılmaktadır.

24. Sonuç olarak, yukarıda izah edilen süreç ve mevzuat hükümlerinden, engellilik nedeniyle hafifletilmiş şartlarla emekliliğe ilişkin 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce de bir takım düzenlemelerin bulunduğu anlaşılmalı birlikte, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğü girmesiyle beraber; 506 sayılı Kanun'daki görece daha hafif şartlar taşıyan hükümlerin geçiş hükümlerine konu olmak

suretiyle korunduğu, 1479 sayılı Kanunda yer verilmemesi nedeniyle anılan haktan faydalanamayan 4/1-(b) sigortalıların ise 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında sayılmaları yoluyla Kanunun ilgili maddelerinin yürürlük tarihi itibarıyla anılan haktan faydalanabilmelerine imkân sağlandığı, 5434 sayılı Kanun'daki göreve girmeden önce engelli olunmasına ya da rapor alınmış olmasına istinaden sağlanan hafifletilmiş şartlarla emekli olma hakkının, göreve girdikten sonra engelli durumuna düşenleri de kapsayacak şekilde Kanunun geçici 4 üncü maddesi ile genişletildiği, ancak bu haktan faydalanabilmek için aylık talep tarihinde 4/1-(c) kapsamında sigortalı olma (görevde olma) şartının arandığı, geçici 4 üncü madde kapsamı dışındaki sigortalılık statüleri için ise ilk defa hangi kanun kapsamında sigortalı olduğuna bakılmaksızın aylık talep tarihinde sigortalı olma şartının aranmadığı anlaşılmaktadır.

25. 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde (§ 6.2) ilk defa Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanunun mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirleneceği ve bu sigortalılar hakkında, Kanunun geçici maddelerindeki hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir. İlk defa 14/7/1987 tarihinde sigortalı olduğu ve birden fazla sosyal güvenlik kanununa ve sigortalılık haline (506 ve 5434 sayılı kanunlar, 4/1-(a) ve (c) statüleri) tabi olarak çalıştığı anlaşılan başvuranın anılan kapsamda yer aldığı açıktır. Bu durumda, başvurana aylık bağlanırken esas alınacak kanunun belirlenebilmesi için 2829 sayılı Kanunun ilgili maddelerinin göz önüne alınması gerekmektedir.

26. 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde (§ 5) **birden fazla sosyal güvenlik kanununa tabi olması nedeniyle birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden aylık bağlanacaklara; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca,** hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, **kendi mevzuatına göre** aylık bağlanacağı düzenlenmiştir. Bu genel kuralın istisnası olarak ise malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ise ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca yine kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağı belirlenmiştir. **Bu durumda, son yedi yıllık (2520 gün) fiili hizmeti içerisinde 474 gün 4/1-(a), 2046 gün 4/1-(c) kapsamında hizmeti olduğu görülen başvuranın, özü itibarıyla kendisine engelliliği nedeniyle yaşlılık aylığı bağlanması olan talebinin anılan madde hükmü gereği fazla olan 4/1-(c) hizmeti esas alınarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.**

27. Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde (§ 6.3) Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar hakkında yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı, madde kapsamına girenlerin aylıklarının **bağlanması**, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılırken mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerinin ayrıca dikkate alınacağı düzenlenmiştir. Anılan hükümler doğrultusunda, iştirakçi iken 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 4/1-(c) bendi kapsamına alındığı ve birden fazla sosyal güvenlik kanunu/statüsüne tabi çalışması olduğu hususunda tereddüt olmayan başvurana aylık bağlanırken Kanunun geçici 4 üncü maddesi ile 5434 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda işlem yapılması gerektiği açıktır.

28. **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde,** 31 yılı aşkın sigortalılık süresi ve 6713 gün uzun vadeli prim ödenmiş gün sayısı ile 5510 sayılı Kanunun gerek 28 inci maddesinde gerekse geçici 4 üncü maddesinde belirlenen sigortalılık süresine ve prim ödeme gün sayısına ilişkin şartları fazlasıyla yerine getirdiği anlaşılan başvuranın, özü itibarıyla engelliliği nedeniyle belirlenen çalışma gücü kayıp oranına bağlı olarak hafifletilmiş şartlarla emekli edilmeyi içeren aylık bağlanma talebi hakkında, SGK İl Müdürlüğü tarafından başvurana verilen, son yedi yıllık hizmeti içerisindeki 474

günlük 4/1-(a) statüsündeki hizmetine dayanarak hakkında 506 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılmasının mümkün olmadığı şeklindeki cevabın yasaya uygun olduğu ancak başvuranın Kanunun hangi kapsamında yer aldığına dair bir değerlendirme ve yönlendirme içermediği görülmektedir. Yine, SGK Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığı'nca başvurana verilen cevapta; başvuranın geçici 4 üncü madde kapsamında bulunduğu ancak hâlihazırda 4/1-(c) kapsamında sigortalı olmaması nedeniyle talebinin kabul edilmediğine dair bir açıklamaya yer verilmeyip, son bulunduğu statünün 4/1-(a) olması nedeniyle yeniden İl Müdürlüğüne yönlendirilmesinin eksik değerlendirmeden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

29. Diğer taraftan, başvuranın talebi hakkında salt geçici 4 üncü madde kapsamında yer aldığı için herhangi bir değerlendirmeye gidilemediği, oysa düştüğü engellilik durumunun diğer mevcut bütün sigortalılık statülerinde başvurana aylık bağlanmasına yönelik değerlendirme yapmaya imkân verdiği, başvuranın talebinin, çalışma gücü kayıp oranına ilişkin bir değerlendirmeye dahi gidilemeden diğer mevcut statülerdeki sigortalılar için aranmayan aylık talep tarihinde 4/1-(c) kapsamında sigortalı olma (görevde olma) şartını taşıyamaması nedeniyle değerlendirilememesinin yasanın “*aylık talep tarihinde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara...*” lafzına uygun olmakla beraber, yukarıda belirtilen süreç ve başvuranın mevcut durumu dikkate alındığında amacına ve ruhuna uygun olmayıp **hakkaniyetle bağdaşmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

30. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarelerin Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve “**makul sürede karar verme**” ve “**kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi**” ilkelerine uygun davrandığı, yine idare tarafından şikâyetçiye makul sürede cevapların verildiği görülmüştür.

31. Diğer taraftan, idarenin başka bir birimine yapılan başvurunun görevli diğer birime iletilmediği, şikâyetçiye verilen cevaplarda gerekli yönlendirme ve bilgilendirmenin yapılmasına yeterli özenin gösterilmediği, işlemlerin gerekçelerine ilişkin yeterli açıklamaya yer verilmeyerek “**kararların gerekçeli olması**” ilkesine, işleme karşı hangi sürede hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması sebebiyle “**karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi**” ilkesine uygun davranılmadığı görülmüş olup, idarenin bahse konu ilkelere de uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

32. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren ilgili idare işlemine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, **Ankara İdare Mahkemesine** yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle;

Başvurunun **KABULÜNE,**

Başvuranın engelliliği nedeniyle faydalandığı vergi indirim derecesine esas çalışma gücü kayıp oranı dikkate alınarak, hakkında, emekli aylığı bağlanmasına imkân sağlayacak yeni bir işlemin ivedilikle tesis edilmesi,

Engelli duruma düşüp çalışma gücünü kaybedenler hakkında 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde sigortalılık süresi ve prim ödenmiş gün sayısı yönünden sağlanan norm ve standart birliği göz önüne alınarak, geçici 4 üncü madde kapsamındaki sigortalıların aylık talep tarihinde

**4/1-(c) kapsamında sigortalı olma koşullarına ilişkin, hakkaniyete uygun mevzuat değişikliğine gidilmesine yönelik gerekli çalışmaların başlatılması hususlarında
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Mevzuat değişikliğine ilişkin taslak yürürlük işlemlerinde değerlendirilmek üzere kararın bir örneğinin **ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA GÖNDERİLMESİNE;**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Sosyal Güvenlik Kurumunca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA TEBLİĞİNE;**

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi